

AGATHA CHRISTIE

Οι ελέφαντες θυμούνται

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **Οι ελέφαντες θυμούνται**
ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΥ: **Elephants Can Remember**
Από τις Εκδόσεις **HarperCollins Publishers**, Λονδίνο 2016
ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: **Agatha Christie**
ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: **Αναστασία Δεληγιάννη**
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ – ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: **Γιώργος Γιαννούσης**
ΜΑΚΕΤΑ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: **Τζίνα Γεωργίου**
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: **Σπυριδούλα Βονίτση**

© Agatha Christie Limited, 1972. All rights reserved.
AGATHA CHRISTIE, POIROT, the Agatha Christie Signature and the AC Monogram Logo are registered trade marks of Agatha Christie Limited in the UK and elsewhere.
All rights reserved.
© Εξωφύλλου: **HarperCollins Publishers Ltd.**
© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2021

Πρώτη έκδοση: Εκδόσεις **Λυχνάρι**, με τον ίδιο τίτλο
Δεύτερη έκδοση: Εκδόσεις **ΨΥΧΟΓΙΟΣ**, Δεκέμβριος 2021

Έντυπη έκδοση **ISBN 978-618-01-4224-2**
Ηλεκτρονική έκδοση **ISBN 978-618-01-4225-9**

Τυπώθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρτίου.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής αδείας του εκδότη κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, διανομή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση, παρουσίαση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.	PSYCHOGIOS PUBLICATIONS S.A.
<i>Από το 1979</i>	<i>Publishers since 1979</i>
Έδρα:	Head Office:
Τατοίου 121, 144 52 Μεταμόρφωση	121, Tatoi Str., 144 52 Metamorfossi, Greece
Βιβλιοπωλείο:	Bookstore:
Εμμ. Μπενάκη 13-15, 106 78 Αθήνα	13-15, Emm. Benaki Str., 106 78 Athens, Greece
Τηλ.: 2102804800 • fax: 2102819550	Tel.: 2102804800 • fax: 2102819550

e-mail: info@psychogios.gr
www.psychogios.gr • <http://blog.psychogios.gr>

AGATHA CHRISTIE

Οι ελέφαντες θυμούνται

Μετάφραση: Αναστασία Δεληγάννη

ΕΡΓΑ ΤΗΣ ΑΓΚΑΘΑ ΚΡΙΣΤΙ ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ

Η μυστηριώδης υπόθεση στο Στάιλς

Πέντε μικρά γουρουνάκια

Φόνοι με αλφαβητική σειρά

Έγκλημα στο Οριάν Εξηρές

Ο Πουαρό ερευνά

Φόνος στο πρεσβυτέριο

Το πτώμα στη βιβλιοθήκη

Και δεν έμεινε κανένας

Δέκα ύποπτοι για φόνο

Μια αυτοβιογραφία

Έγκλημα στο γκολφ

Η δολοφονία του Ρότζερ Ακροϊντ

Οι Μεγάλοι Τέσσερις

Θανάσιμος κίνδυνος

Οι πρώτες υποθέσεις του Πουαρό

Η φαρμακερή πένα

Πρόσκληση σε φόνο

Ο μυστικός αντίπαλος

Η δοκιμασία της αθωότητας

Το μυστικό του Τσίμνεις

Φόνος στη Μεσοποταμία

Το μυστήριο του μπλε τρένου

Τα Χριστούγεννα του Ηρακλή

Πουαρό

Τραγωδία σε τρεις πράξεις

Οι άθλοι του Ηρακλή

Σίκαλη στην τσέπη

Ο καθρέφτης ράγισε

N ή M;

Γιατί δε φώναξαν την Έβανς;

Το μυστήριο των επτά ρολογιών

Το μυστήριο του Λίστερντεϊλ

Σιωπηλός μάρτυρας

Έγκλημα στον Νείλο

Έγκλημα κάτω από τον ήλιο

Μυστήριο στην Καραϊβική

Η ξεχασμένη δολοφονία

Ο φόνος είναι εύκολος

Η εξαφάνιση της γηραιάς κυρίας

Ο Ωχρός Ίππος

Το μυστήριο του Σίταφορντ

Ο θάνατος του λόρδου Έτζουερ

Με ανοικτά χαρτιά

Η περιπέτεια της χριστουγεννιάτικης
πουτίγκας

Το τρένο των 16:50

Τα δεκατρία προβλήματα

Συνέταιροι στο έγκλημα

Ατέλειωτη νύχτα

Επιβάτης για Φρανκφούρτη

Ο άντρας με το καφέ κοστούμι

Προς το μηδέν

Γάτα ανάμεσα σε περιστέρια

Ο γρίφος του παπουτσιού

με την αγκράφα

Στην πλημμυρίδα της ζωής

Τα ρολόγια

Ξενοδοχείο Μπέρτραμ

Το τέχνασμα με τον καθρέφτη

Η Πύλη του Πεπρωμένου

Ο θάνατος έβαλε τελεία

Ο μυστηριώδης κύριος Κουίν

Ο Πάρκερ Πάιν ερευνά

Πέτρινο φέρετρο

Ο φόνος της κυρίας ΜακΓκίντι

Θάνατος κλέφτης

Οι ελέφαντες θυμούνται

Θάνατος στα σύννεφα

Νέμεση

Οι τελευταίες υποθέσεις της μισ Μαργλ

Έγκλήματα στην καρδιά του χειμώνα

*Στη Μόλι Μάγερς, ως ανταπόδοση
στην τόση καλοσύνη της*

Περιεχόμενα

Προλογικό σημείωμα στην ελληνική έκδοση	11
Τα κυριότερα πρόσωπα του έργου	13
1. Ένα λογοτεχνικό γεύμα	15
2. Πρώτη αναφορά στους ελέφαντες	33
ΒΙΒΛΙΟ ΠΡΩΤΟ: ΕΛΕΦΑΝΤΕΣ	
3. Ο <i>Οδηγός της Γνώσης</i> της μεγάλης θείας Άλις	53
4. Σίλια	64
5. Οι παλιές αμαρτίες ρίχνουν μεγάλες σκιές	76
6. Μια παλιά φίλη θυμάται	88
7. Επιστροφή στο παιδικό δωμάτιο	99
8. Η κυρία Όλιβερ επί το έργο	108
9. Τα αποτελέσματα της αναζήτησης ελεφάντων	119
10. Ντέσμοντ	133
ΒΙΒΛΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ: ΜΕΓΑΛΕΣ ΣΚΙΕΣ	
11. Ο αστυνομικός διοικητής Γκάρουγουεϊ και ο Πουαρό συγκρίνουν τις σημειώσεις τους	147
12. Η Σίλια συναντά τον Ηρακλή Πουαρό	153

13. Κυρία Μπάρτον Κοξ	163
14. Δόκτωρ Γουίλουμπαϊ	175
15. Γιουτζίν και Ρόζεντελ, κομμωτική τέχνη και ομορφιά	184
16. Ο κύριος Γκόμπι αναφέρει	190
17. Ο Πουαρό αναγγέλλει την αναχώρησή του	197
18. Ιντερλούδιο	202
19. Μάντι και Ζελί	204
20. Ετυμηγορία	217

Προλογικό σημείωμα στην ελληνική έκδοση

Το μυθιστόρημα Οι ελέφαντες θυμούνται εκδόθηκε πρώτη φορά το 1972 και είναι το τελευταίο βιβλίο της Άγκαθα Κρίστι στο οποίο εμφανίζονται μαζί ο Ηρακλής Πουαρό και η διάσημη συγγραφέας αστυνομικών βιβλίων Αριάδνη Όλιβερ.

Εντάσσεται στα βιβλία της συγγραφέως όπου το έγκλημα είναι κάποια παλιά υπόθεση και η επανεξέταση του μυστηρίου ή ακόμα και η οριστική λύση του πρέπει να στηριχτεί σε ανασύνθεση μαρτυριών και αναμόχλευση ξεχασμένων συναισθημάτων. Κομμάτι κομμάτι, όλα βγαίνουν στο φως και ο ένοχος αποκαλύπτεται χρόνια μετά.

Το 2006 διασκευάστηκε για το ραδιόφωνο, με τον Τζον Μόφατ στον ρόλο του Ηρακλή Πουαρό και την Τζούλι Μακένζι (γνωστή για τις ερμηνείες της ως μισ Μαρπλ) στον ρόλο της Αριάδνης Όλιβερ.

Το 2013 η διασκευή του για την τηλεοπτική σειρά Agatha Christie's Poirot, με τον Ντέιβιντ Σουσέ και τη Ζόι Γουαναμέικερ στους βασικούς ρόλους, αποτέλεσε ένα από τα τελευταία επεισόδια της δημοφιλούς μεταφοράς των βιβλίων της Άγκαθα Κρίστι.

Τα κυριότερα πρόσωπα του έργου

Ηρακλής Πουαρό

Βέλγος ντετέκτιβ, που καλείται από την Αριάδνη Όλιβερ να τη βοηθήσει σε μία περίεργη παλιά υπόθεση διπλής αυτοκτονίας.

Αριάδνη Όλιβερ

Διάσημη συγγραφέας αστυνομικών μυθιστορημάτων. Σε ένα λογοτεχνικό γεύμα της ζητείται από μία παράξενη γυναίκα να ερευνήσει τις συνθήκες μιας ανεξήγητης τραγωδίας.

Κυρία Μπάρτον Κοξ

Η παράξενη γυναίκα που ζητά από την Αριάδνη Όλιβερ πληροφορίες για τη διπλή αυτοκτονία.

Άλμπερτ Σπενς

Αστυνομικός διευθυντής, φίλος του Πουαρό, που φέρνει σε επαφή τον ντετέκτιβ με τον Γκάρογουεϊ, υπεύθυνο επιθεωρητή, τότε, της αστυνομίας, επικεφαλής της έρευνας για τη διπλή αυτοκτονία.

Αστυνομικός διοικητής Γκάρογουεϊ

Συνταξιούχος αστυνομικός, ήταν ο βασικός ερευνητής της διπλής αυτοκτονίας.

Σίλια Ρέιβενσκροφτ

Κόρη των θυμάτων της αυτοκτονίας και βαφτιστικιά της Αριάδνης Όλιβερ.

Ντέσμοντ Μπάρτον Κοξ

Αρραβωνιαστικός της Σίλια και γιος της κυρίας Μπάρτον Κοξ.

Άλιστερ Ρέιβενσκροφτ

Στρατηγός, πατέρας της Σίλια και ένα από τα θύματα της αυτοκτονίας.

Μάργκαρετ Πρέστον Γκρέι

Σύζυγος του Άλιστερ Ρέιβενσκροφτ, το δεύτερο θύμα.

Ντοροθία Πρέστον Γκρέι

Δίδυμη αδελφή της Μάργκαρετ Πρέστον Γκρέι.

Μαντζέζελ Ρουσέλ

Νταντά στο σπίτι των Ρέιβενσκροφτ.

Ζελί Μουουρά

Επίσης νταντά στο σπίτι των Ρέιβενσκροφτ.

Τζούλια Κάρστεαρς

Φίλη της οικογένειας Ρέιβενσκροφτ.

Κυρία Μάτσαμ

Νοσοκόμα στην οικογένεια Ρέιβενσκροφτ.

Κυρία Μπακλ

Υπηρέτρια στην οικογένεια Ρέιβενσκροφτ.

Κυρία Ρόζεντελ

Κομμώτρια και κατασκευάστρια περουκίων.

Ένα λογοτεχνικό γεύμα

Η κυρία Όλιβερ κοιτάχτηκε στον καθρέφτη. Έριξε μια σύντομη, πλάγια ματιά προς το ρολόι πάνω στην κορνίζα του τζακιού, που υποπευόταν πως πήγαινε είκοσι λεπτά πίσω. Μετά άρχισε να μελετάει ξανά την κόμμωσή της. Το πρόβλημα με την κυρία Όλιβερ ήταν –και η ίδια το παραδεχόταν ανοιχτά– πως το σιλ των κομμώσεων της άλλαζε συνεχώς. Είχε δοκιμάσει σχεδόν τα πάντα, το ένα μετά το άλλο. Τη μια δοκίμαζε ένα σοβαρό πομπαντούρ, την άλλη ένα χτένισμα όπου βούρτσιζες πίσω τα μαλλιά σου σαν να τα έπαιρνε ο άνεμος, αποκαλύπτοντας ένα σοφιστικέ μέτωπο (τουλάχιστον ήλπιζε πως ήταν σοφιστικέ το μέτωπό της). Είχε δοκιμάσει σφικτές ομοιόμορφες μπούκλες, είχε δοκιμάσει και μια κάπως πιο καλλιτεχνική ανομοιομορφία. Έπρεπε να παραδεχτεί ότι σήμερα δεν είχε και μεγάλη σημασία το είδος της κόμμωσης, αφού και τούτη τη μέρα θα έκανε κάτι πολύ σπάνιο για εκείνη: θα φορούσε καπέλο.

Στο πάνω ράφι της ντουλάπας της κυρίας Όλιβερ ξεκουράζονταν τέσσερα καπέλα. Το ένα προοριζόταν οπωσδήποτε για γάμους. Όταν πήγαινες σε κάποιον γάμο, το καπέλο ήταν απαραίτητη προϋπόθεση. Όμως και γι' αυτές τις περιστάσεις η κυρία Όλιβερ είχε δύο. Το ένα, που το κρατούσε μέσα σε μια στρογγυλή καπελιέρα, είχε φτερά. Εφάρμοζε σφικτά στο κεφάλι και άντεχε μια

χαρά στις ξαφνικές μπόρες, όταν έπιαναν κάποιον εξαπίνης, καθώς πήγαινε από το αυτοκίνητο προς τον ναό, ή, όπως τόσο συχνά συμβαίνει στις μέρες μας, στο γραφείο πρωτοκόλλου κάποιου δημαρχείου.

Το άλλο και πιο περίτεχνο καπέλο προοριζόταν στα σίγουρα να φοριέται στους γάμους που γίνονταν τα σαββατιάτικα απογεύματα του καλοκαιριού. Είχε λουλούδια και σιφόν, κι ένα κάλυμμα από κίτρινο τούλι, που ήταν πιασμένο με μιμόζες.

Τα άλλα δύο καπέλα πάνω στο ράφι ήταν για όλες τις περιπτώσεις. Το ένα, αυτό που η κυρία Όλιβερ αποκαλούσε *εξοχικό καπέλο*, ήταν φτιαγμένο από ανοιχτή καφέ τσόχα και κατάλληλο να φοριέται με τουϊντ ταγέρ σχεδόν κάθε είδους ύφανσης, με ένα κομψό μπορ που μπορούσες να το γυρίσεις προς τα επάνω ή προς τα κάτω.

Η κυρία Όλιβερ είχε ένα κασμιρένιο πουλόβερ για τα κρύα και ένα λεπτό για τις ζεστές μέρες, κανένα από τα οποία χρωματικά δεν ταίριαζε μ' αυτό το καπέλο. Εντούτοις, παρόλο που τα πουλόβερ τα φορούσε συχνά, το καπέλο δεν το φορούσε σχεδόν ποτέ, μιας και γιατί να φορέσεις ένα καπέλο, μόνο και μόνο για να πας στην εξοχή και να γευματίσεις με τους φίλους σου;

Το τέταρτο καπέλο ήταν το πιο ακριβό απ' όλα και είχε εξαιρετικά και ανθεκτικά προτερήματα πάνω του. Ίσως γιατί, σκεφτόταν μερικές φορές η κυρία Όλιβερ, ήταν τόσο ακριβό. Ήταν φτιαγμένο σαν τουρμπάνι από διάφορες στρώσεις βελούδων σε αντίθετα χρώματα, που όλα μαζί έδιναν μια παστέλ απόχρωση που πήγαινε με τα πάντα.

Η κυρία Όλιβερ κοντοστάθηκε αναποφάσιστη και μετά φώναξε για βοήθεια.

«Μαράια», είπε, και μετά δυνατώτερα: «Μαράια! Έλα εδώ μια στιγμή!»

Η Μαράια ήρθε. Ήταν συνηθισμένη να της ζητείται η γνώμη της πάνω σε ό,τι σκεφτόταν η κυρία Όλιβερ να φορέσει.

«Σκοπεύετε να φορέσετε το ωραίο σας κομψό καπέλο, σωστά;» είπε η Μαράια.

«Ναι», απάντησε η κυρία Όλιβερ. «Ήθελα τη γνώμη σου, αν δείχνει πιο καλά έτσι ή αντίθετα».

Η Μαράια έκανε ένα βήμα πίσω και κοίταξε προσεκτικά.

«Κοιτάξτε, τώρα φοράτε το πίσω μπρος, ε;»

«Ναι, το ξέρω», είπε η κυρία Όλιβερ. «Το ξέρω πολύ καλά. Όμως μου φάνηκε πως με κάποιον τρόπο έδειχνε καλύτερο φορεμένο έτσι».

«Α, και γιατί έτσι;» είπε η Μαράια.

«Γιατί έχει φτιαχτεί με αυτόν τον τρόπο, υποθέτω. Αλλά δεν πρέπει να είναι μόνο δική μου ιδέα αυτό, αλλά και του μαγαζιού που το πουλούσε», είπε η κυρία Όλιβερ.

«Και γιατί πιστεύετε πως είναι καλύτερο φορεμένο ανάποδα;»

«Γιατί έτσι μπορείς να πάρεις αυτόν τον ωραίο συνδυασμό του μπλε με το σκούρο καφέ και νομίζω πως δείχνει πολύ καλύτερο απ' ό,τι από την άλλη πλευρά που τα χρώματα είναι πράσινο, κόκκινο και σοκολατί».

Λέγοντας αυτά, η κυρία Όλιβερ έβγαλε το καπέλο, το φόρεσε ξανά και το δοκίμασε από την ανάποδη πλευρά, από την ορθή και από τις πλαϊνές, που δεν άρεσαν ούτε στην ίδια ούτε στη Μαράια.

«Δεν μπορείτε να το βάλετε από την πλατιά πλευρά. Δηλαδή, να, δεν ταιριάζει στο πρόσωπό σας... Σε κανενός το πρόσωπο δε θα ταίριαζε».

«Όχι. Δεν ταιριάζει. Νομίζω πως τελικά θα το φορέσω από τη σωστή πλευρά».

«Πάντα μου φαίνεται ότι είναι η πιο ασφαλής επιλογή», είπε η Μαράια.

Η κυρία Όλιβερ έβγαλε το καπέλο. Η Μαράια τη βοήθησε να φορέσει ένα λεπτό μάλλινο φουστάνι με ωραίο κόψιμο, που είχε μια κομψή απόχρωση σάπιου μήλου, και να φτιάξει το καπέλο της.

«Δείχνετε τόσο κομψή...» είπε η Μαράια.

Αυτό ήταν που άρεσε στην κυρία Όλιβερ τόσο πολύ στη Μαράια. Στην παραμικρή ευκαιρία που της δινόταν, πάντα την επιδοκίμαζε και την επαινούσε.

«Πρόκειται να βγάλετε κάποιο λόγο κατά τη διάρκεια του γεύματος;» ρώτησε η Μαράια.

«Λόγο;» ακούστηκε έντρομη η κυρία Όλιβερ. «Όχι, φυσικά και όχι! Ξέρεις πως ποτέ δε βγάζω λόγους».

«Ε, πίστευα πως πάντα έτσι κάνουν σε αυτά τα λογοτεχνικά γεύματα. Τέτοιο δεν είναι κι αυτό στο οποίο πάτε; Διάσημοι συγγραφείς του 1973... ή όποια χρονιά έχουμε τώρα».

«Δε χρειάζεται να βγάλω εγώ λόγο», είπε η κυρία Όλιβερ. «Θα μιλήσουν αρκετοί άλλοι, που πραγματικά τους αρέσει να το κάνουν και που είναι πολύ καλύτεροι σε αυτό από εμένα».

«Είμαι σίγουρη πως θα βγάzaτε έναν υπέροχο λόγο, αν το βάζατε πείσμα», είπε η Μαράια, βάζοντας τον εαυτό της στον ρόλο του πειρασμού.

«Όχι, δεν είναι αλήθεια», είπε η κυρία Όλιβερ. «Ξέρω τι μπορώ να κάνω και ξέρω τι δεν μπορώ. Δεν μπορώ να βγάζω λόγους. Θα με έπιανε το άγχος μου, θα γινόμουν νευρική και το πιο πιθανό είναι πως θα τραύλιζα και θα έλεγα το ίδιο πράγμα δυο φορές. Δε θα ένιωθα μόνο ανόητη, αλλά μάλλον θα έδειχνα και ανόητη. Γενικά δεν έχω πρόβλημα με τις λέξεις. Τις λέξεις μπορείς να τις γράψεις, να τις ηχογραφήσεις σε κάποιο μηχανήμα ή να τις υπαγορεύσεις. Μπορώ να χειριστώ τις λέξεις, αρκεί να ξέρω πως δεν τις χρησιμοποιώ για να βγάλω λόγους».

«Ω, εντάξει. Ελπίζω όλα να πάνε καλά. Όχι, είμαι σίγουρη πως θα πάνε καλά. Πολύ σπουδαίο γεύμα είναι αυτό, σωστά;»

«Ναι», είπε η κυρία Όλιβερ, με βαθιά απογοητευμένη φωνή. «Πάρα πολύ σπουδαίο γεύμα».

Και γιατί, σκέφτηκε αλλά δεν το είπε, γιατί, στην οργή, συμμετέχω σ' αυτό; Για λίγο έψαξε με το μυαλό της, επειδή πάντοτε της άρεσε πραγματικά να ξέρει γιατί έκανε κάτι, παρά να το κάνει πρώτα και μετά να ψάχνει να βρει τον λόγο.

«Υποθέτω», είπε, ξανά στον εαυτό της και όχι στη Μαράια, που είχε επιστρέψει κάπως βιαστικά στην κουζίνα, παρακινημένη από τη μυρωδιά μιας μαρμελάδας που είχε φουσκώσει και που τύχαι-

νε να βρίσκεται πάνω στη φωτιά, «ότι ήθελα να δω πώς θα ήταν. Πάντοτε με καλούν σε λογοτεχνικά γεύματα ή κάτι παρόμοιο και ποτέ δεν πηγαίνω».

Η κυρία Όλιβερ έφτασε στο τελευταίο μέρος του σπουδαίου γεύματος με έναν αναστεναγμό ανακούφισης, ενώ έπαιξε με τα υπολείμματα της μαρέγκας στο πιάτο της. Της άρεσαν ιδιαίτέρως οι μαρέγκες και ήταν ένα πολύ νόστιμο τελευταίο πιάτο σε ένα πεντανόστιμο γεύμα. Εντούτοις, όταν κάποιος φτάνει στη μέση ηλικία, πρέπει να προσέχει με τις μαρέγκες. Τα δόντια του! Φαίνονταν μια χαρά και είχαν το εκπληκτικό προτέρημα πως ήταν αδύνατον να την πονέσουν, ήταν λευκά και έδειχναν όμορφα – ακριβώς όπως τα φυσικά. Όμως ήταν επίσης αλήθεια πως δεν ήταν φυσικά. Και δόντια που δεν ήταν φυσικά –τουλάχιστον αυτό πίστευε η κυρία Όλιβερ– δεν ήταν από πραγματικά πρώτης τάξεως υλικό. Τα σκυλιά, όπως πάντοτε γνώριζε, είχαν δόντια από πραγματικό φιλντισι, αλλά τα ανθρώπινα πλάσματα είχαν δόντια από απλό κόκαλο. Ή, σκέφτηκε, αν ήταν ψεύτικα δόντια, από πλαστικό. Πάντως το θέμα ήταν πως έπρεπε να αποφύγεις κάποιες μάλλον ντροπιαστικές καταστάσεις στις οποίες μπορούσαν να σε οδηγήσουν τα ψεύτικα δόντια. Το μαρούλι έφερνε κάποια δυσκολία, το ίδιο και τα αλατισμένα αμύγδαλα και τέτοιου είδους πράγματα, όπως οι σοκολάτες, που ήταν σκληρές στο κέντρο τους, οι καραμέλες, που κολλούσαν στα δόντια, και οι υπέροχα μαστιχωτές και κολλώδεις μαρέγκες. Με έναν αναστεναγμό ικανοποίησης μάσησε και την τελευταία μπουκιά της. Ήταν ένα καλό γεύμα, ένα πάρα πολύ καλό γεύμα.

Η κυρία Όλιβερ αγαπούσε τις υλικές απολαύσεις. Είχε ευχαριστηθεί το γεύμα και με το παραπάνω. Είχε ευχαριστηθεί και την παρέα. Το γεύμα, που είχε δοθεί προς τιμήν των γυναικών συγγραφέων, ευτυχώς δεν είχε περιοριστεί μόνο σε αυτές. Υπήρχαν και άλλοι συγγραφείς και κριτικοί, άνθρωποι που τους άρεσε να δια-

βάζουν βιβλία και άλλοι που είχαν σχέση με την παραγωγή τους και τις πωλήσεις. Η κυρία Όλιβερ καθόταν ανάμεσα σε δύο πολύ γοητευτικά μέλη του ανδρικού φύλου. Ο Έντουιν Άμπιν, του οποίου την ποίηση πάντοτε απολάμβανε, ήταν ένας υπερβολικά διασκεδαστικός άνθρωπος, που είχε ζήσει διάφορες απολαυστικές περιπέτειες ταξιδεύοντας στο εξωτερικό, καθώς και διάφορες συγγραφικές και προσωπικές εμπειρίες. Επίσης τον ενδιέφεραν τα εστιατόρια και το φαγητό, και είχαν μιλήσει με μεγάλο κέφι γι' αυτό, αφήνοντας τη λογοτεχνία στην άκρη.

Ο σερ Γουίσελντ Κεντ, από την άλλη πλευρά, ήταν επίσης ένας ευχάριστος συνδαιτυμόνας. Είχε πει πολύ ωραία πράγματα για τα βιβλία της και είχε το τακτ να λέει πράγματα που δεν την έκαναν να νιώθει άβολα, γεγονός που πολλοί άνθρωποι το κατάφερναν χωρίς σχεδόν καμία προσπάθεια. Είχε αναφέρει έναν δυο λόγους γιατί του άρεσε αυτό ή το άλλο βιβλίο της και ήταν οι σωστοί λόγοι, επομένως αυτό έκανε την κυρία Όλιβερ να σχηματίσει καλή άποψη για το πρόσωπό του. *Ο ανδρικός έπαινος*, είπε από μέσα της η κυρία Όλιβερ, *είναι πάντοτε αποδεκτός*. Οι γυναίκες ήταν αυτές που έχαναν το μέτρο. Τι της έγραφαν μερικές φορές! Αλήθεια! Όχι πάντοτε γυναίκες, βέβαια. Και μερικοί πολύ ευαίσθητοι νεαροί από πολύ μακρινές χώρες. Μόλις την περασμένη εβδομάδα είχε δεχτεί το γράμμα κάποιου θαυμαστή που άρχιζε έτσι: *Διαβάζοντας το βιβλίο σας, ένιωσα πόσο ευγενική γυναίκα θα πρέπει να είστε*. Όταν διάβασε το *Δεύτερο χρυσόψαρο*, ο νεαρός αυτός έπεσε σε κάποιο είδος έντονης λογοτεχνικής έκστασης που ήταν, κατά την άποψη της κυρίας Όλιβερ, εντελώς αταίριαστη. Δεν ήταν υπερβολικά μετριόφρων. Πίστευε πως οι αστυνομικές ιστορίες που έγραφε ήταν αρκετά καλές για το είδος τους. Μερικές ήταν μέτριες και μερικές ήταν πολύ καλύτερες από άλλες. Όμως, κατά την άποψή της, δεν έβλεπε γιατί να κάνουν κάποιον να πιστέψει πως η ίδια ήταν ευγενική γυναίκα. Ήταν μια τυχερή γυναίκα που είχε αναπτύξει το ευτυχές ταλέντο να γράφει αυτό που πολλοί άνθρωποι ήθελαν να διαβάσουν. Ήταν μια υπέροχη τύχη, σκέφτηκε η κυρία Όλιβερ.

Λοιπόν, τελικά μια χαρά τα έβγαλε πέρα και με αυτή τη δοκιμασία. Είχε ευχαριστηθεί, είχε μιλήσει με μερικούς ωραίους ανθρώπους. Τώρα πήγαιναν προς εκεί όπου σερβιριζόταν ο καφές και όπου μπορούσες να αλλάξεις παρέα και να πιάσεις κουβέντα με διαφορετικούς ανθρώπους. Αυτή ήταν μια επικίνδυνη στιγμή και η κυρία Όλιβερ το γνώριζε καλά. Τώρα ήταν η ώρα που θα έρχονταν οι άλλες γυναίκες και θα της έκαναν επίθεση. Θα της ορμούσαν με ενθουσιώδεις επαίνους, στους οποίους πάντοτε ένιωθε οικτρά ανεπαρκής να δώσει τις σωστές απαντήσεις, γιατί στην πραγματικότητα δεν υπήρχαν σωστές απαντήσεις που μπορούσες να δώσεις. Ήταν περισσότερο σαν αυτούς τους ταξιδιωτικούς οδηγούς για το εξωτερικό, με τις σωστές φράσεις στην ξένη γλώσσα.

Ερώτηση: «Οφείλω να σας πω πόσο λατρεύω να διαβάζω τα βιβλία σας και πόσο υπέροχα πιστεύω πως είναι».

Απάντηση από αμήχανη συγγραφέα: «Πολύ ευγενικό αυτό που λέτε. Χαίρομαι πολύ».

«Καταλαβαίνετε, βέβαια, πως περίμενα να σας συναντήσω εδώ και μήνες. Είναι πραγματικά υπέροχο».

«Α, πολύ ευγενικό εκ μέρους σας. Πραγματικά πολύ ευγενικό».

Και συνεχιζόταν λίγο ως πολύ κατ' αυτόν τον τρόπο. Καμία από τις δύο πλευρές δεν έμοιαζε ικανή να μιλήσει για οτιδήποτε άλλο. Όλα θα έπρεπε να περιστρέφονται γύρω από τα βιβλία σου ή από τα βιβλία της άλλης γυναίκας, αν ήξερες κάτι σχετικό με αυτά. Ανήκε στον λογοτεχνικό κύκλο, όμως η ίδια δεν ήταν καλή σε τέτοιου είδους πράγματα. Μερικοί άνθρωποι μπορούσαν να το κάνουν αυτό, αλλά η κυρία Όλιβερ γνώριζε την πικρή αλήθεια: δεν είχε τις κατάλληλες ικανότητες. Κάποια ξένη φίλη της, όταν κάποτε έμεινε σε κάποια πρεσβεία του εξωτερικού, της έκανε μια σειρά από μαθήματα.

«Μη νομίζεις», της είχε πει η Αλμπερίνα με τη γοητευτική, χαμηλή φωνή της με την ξενική προφορά, «σε άκουσα τι είπες σ' εκείνον τον νεαρό από την εφημερίδα που ήρθε να σου πάρει συνέντευξη. Α, δεν έχεις καθόλου την περηφάνια που θα έπρεπε

για τη δουλειά σου. Θα έπρεπε να πεις: *Ναι, γράφω ωραία. Γράφω καλύτερα από οποιονδήποτε άλλον που γράφει αστυνομικές ιστορίες*».

«Μα δε γράφω καλύτερα», ήταν η άμεση αντίδραση της κυρίας Όλιβερ. «Όχι ότι είμαι κακή...»

«Αχ, μη λες έτσι αυτό το *δε γράφω*. Εσύ πρέπει να λες: *Ναι, γράφω*. Ακόμη κι αν δεν πιστεύεις ότι είναι αλήθεια, οφείλεις να λες πως είναι».

«Μακάρι, Αλμπερτίνα», είπε η κυρία Όλιβερ, «να μπορούσες εσύ να μιλήσεις σε αυτούς τους δημοσιογράφους που έρχονται. Θα το έκανες τόσο καλά! Δεν μπορείς μια μέρα να κάνεις πως είσαι εγώ, ενώ εγώ θα ακούω πίσω από την πόρτα;»

«Ναι, υποθέτω ότι θα μπορούσα να το κάνω. Θα είχε μεγάλη πλάκα. Όμως θα καταλάβαιναν ότι δεν είμαι εσύ. Γνωρίζουν το πρόσωπό σου.

»Όμως εσύ πρέπει να λες: *Ναι, ναι, ξέρω ότι είμαι καλύτερη από κάθε άλλον*. Αυτό οφείλεις να το λες σε όλους. Πρέπει να το ξέρουν. Πρέπει να το επαναλαμβάνουν. Α, ναι... είναι φριχτό να σε ακούω να κάθεσαι εκεί και να μιλάς, σαν να απολογείσαι γι' αυτό που είσαι. Δε θα πρέπει να συμβαίνει αυτό».

Έμοιαζε, σκέφτηκε η κυρία Όλιβερ, σαν η ίδια να ήταν μια εκκολαπτόμενη ηθοποιός που προσπαθούσε να μάθει τον ρόλο της, και ο σκηνοθέτης να την έβρισκε απελπιστικά ανεπίδεκτη στις οδηγίες του. Τέλος πάντων, τώρα εδώ δεν υπήρχε κάποια δυσκολία. Όταν σηκώθηκαν από το τραπέζι, είδε πως υπήρχαν λίγες γυναίκες συγγραφείς. Αυτή τη στιγμή έβλεπε μόνο μία ή δύο να περιφέρονται στον χώρο. Αυτό δεν είχε και μεγάλη σημασία. Θα χαμογελούσε και θα έλεγε καλότροπα: *Τι ευγενικό εκ μέρους σας... Χαίρομαι τόσο. Είναι μεγάλη η χαρά να γνωρίζεις κάποιον, όπως και το βιβλίο του*. Το γνωστό ποιηματάκι. Ήταν σαν να βάζεις το χέρι σου μέσα σε ένα κουτί και να βγάζεις κάποιες χρήσιμες λέξεις, βαλμένες ήδη στη σειρά, σαν ένα κολιέ από χάντρες. Και μετά, σύντομα πια, θα μπορούσε να φύγει.

Η ματιά της ταξίδεψε γύρω στο τραπέζι, μιας και θα μπορούσε, ίσως, να δει κάποιους φίλους εδώ, καθώς και επίδοξους θαυμαστές. Ναι, πραγματικά έβλεπε εκεί στο βάθος τη Μορίν Γκραντ, που ήταν πολύ ευχάριστη παρέα. Η στιγμή ήρθε, οι γυναίκες λογοτέχνες και οι καβαλιέροι που τις συνόδευαν και που συμμετείχαν κι αυτοί στο γεύμα σηκώθηκαν. Κατευθύνθηκαν όλοι μαζί προς πολυθρόνες, τραπεζάκια του καφέ, καναπέδες και γωνίες όπου θα μπορούσαν να κάνουν εμπιστευτικές συζητήσεις. Η στιγμή της καταστροφής, όπως το έλεγε συχνά η κυρία Όλιβερ από μέσα της, αν και συνήθως συνέβαινε στα κοκτέιλ πάρτι και όχι στις λογοτεχνικές βραδιές, μιας και σπάνια η ίδια παρευρισκόταν στις τελευταίες. Ανά πάσα στιγμή μπορούσε να εμφανιστεί ο κίνδυνος στο πρόσωπο κάποιου που δε θυμόσουν αλλά που σε θυμόταν αυτός ή κάποιου που σίγουρα δεν ήθελες να του μιλήσεις, όμως ανακάλυπτες πως δεν μπορούσες να αποφύγεις.

Στην προκειμένη περίπτωση συνέβη το πρώτο. Μια μεγαλόσωμη γυναίκα με μεγάλες αναλογίες και τεράστια λευκά αλογίσια δόντια. Στα γαλλικά θα την αποκαλούσαν *une femme formidable*, μια τρομερή γυναίκα, όχι μόνο τρομακτική, όπως δηλώνει η λέξη στα γαλλικά, αλλά και εξαιρετικά δεσποτική, όπως δηλώνει στα αγγλικά. Προφανώς είτε ήδη γνώριζε την κυρία Αριάδνη Όλιβερ είτε σκόπευε να τη γνωρίσει εδώ και τώρα. Τελικά, συνέβη το τελευταίο.

«Αχ, κυρία Όλιβερ!» είπε με τσιριχτή φωνή. «Τι ευχάριστο να σας συναντώ σήμερα! Το ήθελα εδώ και τόσο καιρό! Πόσο λατρεύω τα βιβλία σας! Το ίδιο και ο γιος μου. Και ο σύζυγός μου επέμενε να μην ταξιδεύει ποτέ χωρίς να έχει μαζί του τουλάχιστον δύο βιβλία σας. Όμως ελάτε, καθίστε εδώ. Υπάρχουν τόσα πράγματα που θέλω να σας ρωτήσω σχετικά».

Ωχ, σκέφτηκε η κυρία Όλιβερ, *αυτόν τον τύπο γυναίκας δεν τον συμπαθώ. Αλλά και κάθε άλλον.*

Επέτρεψε στην άλλη γυναίκα να τη διευθύνει με τρόπο σταθερό, σαν αυτόν που θα είχε χρησιμοποιήσει κάποιος αστυνομικός.

Οδηγήθηκε σε ένα καναπεδάκι για δύο, σε μια γωνιά, και η καινούργια φίλη της δέχτηκε ένα φλιτζάνι καφέ και τοποθέτησε άλλο ένα μπροστά στην κυρία Όλιβερ.

«Ορίστε. Τώρα βουλευτήκαμε. Υποθέτω ότι δε γνωρίζετε το όνομά μου. Είμαι η κυρία Μπάρτον Κοξ».

«Α, μάλιστα», είπε η κυρία Όλιβερ, αμήχανη όπως πάντα. Η κυρία Μπάρτον Κοξ; Άραγε έγραφε κι αυτή βιβλία; Μπα, δεν μπορούσε να θυμηθεί τίποτε γι' αυτήν τη γυναίκα. Όμως είχε την εντύπωση πως είχε ακούσει το όνομά της. Μια αόριστη σκέψη πέρασε από το μυαλό της. Ένα βιβλίο για την πολιτική ή κάτι παρόμοιο; Ούτε μυθοπλασία ούτε κάτι διασκεδαστικό ούτε κάτι αστυνομικό. Ίσως κάποιο κουλτουριάρικο βιβλίο με πολιτικό θέμα;

Αυτό θα πρέπει να είναι εύκολο, σκέφτηκε η κυρία Όλιβερ με ανακούφιση. *Μπορώ απλώς να την αφήσω να μιλάει και να πετάω πού και πού ένα: Τι ενδιαφέρον!*

«Πραγματικά θα ξαφνιαστείτε με αυτό που πρόκειται να σας πω», είπε η κυρία Μπάρτον Κοξ, «όμως έχω διαισθανθεί διαβάζοντας τα βιβλία σας πόσο συμπονετική είστε, πόσο καταλαβαίνετε την ανθρώπινη φύση. Και νιώθω πως, αν υπάρχει κάποιος που μπορεί να μου δώσει μια απάντηση στην ερώτηση που θέλω να θέσω, αυτός είστε εσείς».

«Αλήθεια, δε νομίζω...» άρχισε να λέει η κυρία Όλιβερ προσπαθώντας να βρει τις κατάλληλες λέξεις και νιώθοντας ιδιαίτερα ανασφαλής κατά πόσο μπορούσε να φτάσει τα ύψη που απαιτούνταν από αυτή.

Η κυρία Μπάρτον Κοξ βούτηξε έναν κύβο ζάχαρης στον καφέ της και μετά τον μασούλισε σαν σαρκοβόρο ζώο, λες και ο κύβος ήταν κόκαλο. *Φιλντισένια δόντια*, ίσως, σκέφτηκε αυθόρμητα η κυρία Όλιβερ. *Φιλντισένια*; Τα σκυλιά είχαν φιλντισένια δόντια, το ίδιο και οι θαλάσσιοι ίπποι και οι ελέφαντες, φυσικά. Μεγάλους, επιβλητικούς χαυλιόδοντες. Στο μεταξύ η κυρία Μπάρτον Κοξ συνέχισε να μιλάει:

«Τώρα το πρώτο πράγμα που πρέπει να σας ρωτήσω... αν και

είμαι απολύτως σίγουρη ότι έχω δίκιο... είναι: Όντως έχετε μια βαφτιστικιά; Μια βαφτιστικιά που ονομάζεται Σίλια Ρέιβενσκροφτ;»

«Α!» είπε η κυρία Όλιβερ, ευχάριστα έκπληκτη. Ένωσε πως ίσως σε μια κουβέντα για μια βαφτιστικιά θα μπορούσε να τα βγάλει έβρα. Είχε αρκετές βαφτιστικές – και βαφτιστικούς, εννοείται. Υπήρχαν φορές, αναγκαζόταν να το παραδεχτεί καθώς τα χρόνια βάραιναν πάνω της, που δεν μπορούσε να τους θυμηθεί όλους. Είχε κάνει το καθήκον της τότε που έπρεπε, και αυτό ήταν να στέλνει στα βαφτιστήρια της παιχνίδια τα Χριστούγεννα, όσο ήταν μικρά, να τα επισκέπτεται κι αυτά και τους γονείς τους, ή να δέχεται τις δικές τους επισκέψεις όσο αυτά μεγάλωναν, και να παίρνει τα αγόρια από το σχολείο για καμία βόλτα, όπως και τα κορίτσια. Και μετά ερχόταν η μεγάλη μέρα, είτε τα εικοστά πρώτα γενέθλια είτε ο γάμος, που απαιτούσε τις ευλογίες της σε χρηματική ή άλλη μορφή. Έπειτα από αυτό τα βαφτιστήρια εξαφανίζονταν σιγά σιγά από το κάδρο, άλλο περισσότερο κι άλλο λιγότερο. Παντρεύονταν ή έφευγαν σε ξένες χώρες, σε ξένες πρεσβείες ή δίδασκαν σε ξένα σχολεία ή απασχολούνταν σε κοινωνικά προγράμματα. Πάντως, χάνονταν λίγο λίγο από τη ζωή της. Όμως χαιρόταν την παρουσία τους, όταν έξαφνα, όπως συνέβαινε τώρα, ξεπρόβαλλαν ξανά στον ορίζοντα της ζωής της. Από την άλλη, έπρεπε να θυμάται πότε τα είχε δει για τελευταία φορά, ποιου παιδιά ήταν, τι είδους δεσμός είχε οδηγήσει στην επιλογή της ως νονάς.

«Η Σίλια Ρέιβενσκροφτ», είπε τώρα, βάζοντας τα δυνατά της. «Ναι, ναι. Φυσικά. Ναι, σίγουρα».

Όχι πως ήρθε καμία εικόνα της ίδιας της Σίλια Ρέιβενσκροφτ, δηλαδή, από τόσο παλιά, αλλά θυμήθηκε το βαφτιστικό δώρο που της είχε κάνει. Για τη βάφτιση της Σίλια είχε βρει ως δώρο στο μωρό ένα πολύ ωραίο ασημένιο στραγγιστήρι σε στιλ βασίλισσας Άννας. Πολύ ωραίο. Στράγγιζε μια χαρά το γάλα και ήταν κάτι που η βαφτιστικιά της θα μπορούσε οποιαδήποτε στιγμή να πουλήσει για ένα μικρό αλλά καλό ποσό, αν χρειαζόταν επειγόντως χρήματα. Ναι, θυμόταν πάρα πολύ καλά εκείνο το στραγγιστήρι. Ήταν στιλ

βασίλισσας Άννας, του 1711, με σφραγίδα *Britannia*. Πόσο πιο εύκολο της ήταν να θυμάται ασημένιες καφετιέρες, στραγγιστήρια ή βαφτιστικές κούπες παρά τα ίδια τα παιδιά!

«Ναι», είπε, «ναι, φυσικά. Φοβάμαι πως δεν έχω δει τη Σίλια εδώ και πολύ καιρό».

«Α, ναι. Είναι, φυσικά, πολύ αυθόρμητο κορίτσι», απάντησε η κυρία Μπάρτον Κοξ. «Εννοώ, αλλάζει ιδέες πολύ συχνά. Φυσικά, είναι πολύ έξυπνη, τα πάει πολύ καλά στο πανεπιστήμιο, όμως... οι πολιτικές της ιδέες... υποθέτω πως όλοι οι νεαροί ασχολούνται με την πολιτική στις μέρες μας».

«Πολύ φοβάμαι πως είμαι κάπως άσχετη με τα πολιτικά», είπε η κυρία Όλιβερ, για την οποία η πολιτική ήταν πάντοτε κάτι που απεχθανόταν όσο τίποτε άλλο.

«Βλέπετε, πρόκειται να σας εμπιστευτώ κάτι. Θα σας πω τι ακριβώς είναι αυτό που θέλω να μάθω. Είμαι σίγουρη ότι δε θα σας πειράξει. Έχω ακούσει από πολύ κόσμο πόσο καλή είστε, πόσο πρόθυμη πάντοτε».

Μήπως προσπαθεί να δανειστεί χρήματα; σκέφτηκε η κυρία Όλιβερ, που της είχαν τύχει πολλές συζητήσεις που άρχιζαν με αυτού του είδους τις εισαγωγές.

«Βλέπετε είναι ένα θέμα τεράστιας σημασίας για μένα. Κάτι που πραγματικά νιώθω πως οφείλω να το ανακαλύψω. Η Σίλια, βλέπετε, πρόκειται να παντρευτεί... ή νομίζει πως πρόκειται να παντρευτεί... τον γιο μου, τον Ντέσμοντ».

«Α, αλήθεια;» είπε η κυρία Όλιβερ.

«Αυτό τουλάχιστον σκέφτονται για την ώρα. Φυσικά, πρέπει κανείς να παίρνει πληροφορίες για τους ανθρώπους και υπάρχει κάτι που θέλω πάρα πολύ να μάθω. Είναι μια πολύ ασυνήθιστη ερώτηση για να την κάνεις σε κάποιον και δε θα μπορούσα να... ξέρετε... δε θα μπορούσα καθόλου να πάω και να την κάνω σε κάποιον ξένο, όμως εσάς δε σας νιώθω ξένη, καλή μου κυρία Όλιβερ».

Η κυρία Όλιβερ σκέφτηκε: *Μακάρι να το έκανες.* Είχε αρχίσει

να δυσφορεί. Αναρωτήθηκε αν η Σίλια είχε κάποιο νόθο παιδί ή επρόκειτο να αποκτήσει ένα, και αν η συνομιλήτριά της υπέθετε πως η κυρία Όλιβερ ήξερε κάτι γι' αυτό και ζητούσε λεπτομέρειες. Αυτό θα ήταν πολύ άβολο. *Από την άλλη, σκέφτηκε η κυρία Όλιβερ, δεν την έχω δει εδώ και έξι χρόνια και τώρα θα πρέπει να είναι κάπου είκοσι πέντε, είκοσι έξι χρονών, έτσι θα είναι πολύ εύκολο να πω ότι δεν ξέρω τίποτα.*

Η κυρία Μπάρτον Κοξ έγειρε μπροστά κι ανάσανε βαριά. «Σας ρωτάω γιατί είμαι σίγουρη πως πρέπει να γνωρίζετε ή ίσως να έχετε κάποια πολύ καλή ιδέα πώς συνέβησαν όλα. Πείτε μου, ήταν η μητέρα της που σκότωσε τον πατέρα της ή ήταν ο πατέρας που σκότωσε τη μητέρα;»

Η κυρία Όλιβερ περίμενε τα πάντα εκτός από αυτό. Έμεινε να κοιτάζει την κυρία Μπάρτον Κοξ χωρίς να μπορεί να πιστέψει στ' αυτιά της.

«Μα, εγώ δεν...» σταμάτησε. «Εγώ... δεν καταλαβαίνω. Εννοώ... για ποιο λόγο...»

«Καλή μου κυρία Όλιβερ, εσείς πρέπει να γνωρίζετε... δηλαδή να, μια τόσο διάσημη υπόθεση... Φυσικά, ξέρω πως έχει περάσει πολύς χρόνος από τότε... πόσο... δέκα, δώδεκα χρόνια τουλάχιστον, θα έλεγα, όμως στον καιρό της συζητήθηκε πολύ. Είμαι σίγουρη πως θα θυμηθείτε, πρέπει να θυμηθείτε».

Το μυαλό της κυρίας Όλιβερ δούλευε πυρετωδώς. Η Σίλια ήταν βαφτιστικιά της. Αυτό ήταν αλήθεια. Η μητέρα της Σίλια – μα, ναι, φυσικά! Η μητέρα της Σίλια ήταν η Μόλι Πρέστον Γκρέι που κάποτε ήταν φίλη της, αν και όχι ιδιαίτερα στενή, και είχε παντρευτεί κάποιον αξιωματικό του στρατού, ναι... πώς ήταν το όνομά του... σερ τάδε Ρείβενστροφτ. Ή μήπως ήταν πρεσβευτής;

Τι παράξενο, ποτέ δε θυμόταν τέτοια πράγματα. Δεν μπορούσε καν να θυμηθεί αν ήταν παράνυμφος της Μόλι. Μάλλον ήταν. Σε έναν πολύ φινετσάτο γάμο στο Παρεκκλήσι των Φρουρών ή κάπου παρόμοια. Και μετά δεν τους είχε συναντήσει για χρόνια – είχαν πάει κάπου στο εξωτερικό... στη Μέση Ανατολή; Στην Περ-

σία; Στο Ιράκ; Κάποια στιγμή στην Αίγυπτο; Στη Μαλάγια*; Πολύ σποραδικά, όποτε επισκέπτονταν την Αγγλία, τους ξανασυναντούσε. Όμως ήταν σαν μια από αυτές τις φωτογραφίες που κάποιος τις παίρνει και τις κοιτάζει. Ξέρει αόριστα τους ανθρώπους που εικονίζονται, όμως η φωτογραφία είναι τόσο ξεθωριασμένη, που δεν μπορεί ούτε να τους αναγνωρίσει πραγματικά ούτε να θυμηθεί ποιοι ήταν. Και δεν μπορούσε να θυμηθεί τώρα αν ο σερ Τάδε Ρέιβενσκροφτ και η λαίδη Ρέιβενσκροφτ, κάποτε Μόλι Πρέστον Γκρέι, είχαν παίξει κάποια στιγμή κάποιον ρόλο στη ζωή της. Δεν το πίστευε. Αλλά και πάλι... Η κυρία Μπάρτον Κοξ εξακολουθούσε να την κοιτάζει. Να την κοιτάζει σαν να απογοητευόταν από την έλλειψη του *savoir-faire* της, από την ανικανότητά της να θυμηθεί αυτό που ολοφάνερα ήταν μια *cause célèbre*, μια διάσημη υπόθεση.

«Σκοτώθηκαν; Εννοείτε... σε δυστύχημα;»

«Α, όχι. Όχι σε δυστύχημα. Σε κάποιο από αυτά τα σπίτια κοντά στη θάλασσα. Στην Κορνουάλη, νομίζω. Κάπου όπου υπήρχαν βράχια. Πάντως, είχαν ένα σπίτι εκεί κάτω. Και βρέθηκαν και οι δύο εκεί, στην άκρη του γκρεμού, πυροβολημένοι, ξέρετε. Όμως στην πραγματικότητα δεν υπήρχε τίποτα που θα βοηθούσε την αστυνομία να πει αν η γυναίκα πυροβόλησε τον άντρα της και μετά τον εαυτό της ή αν ήταν ο άντρας που πυροβόλησε τη γυναίκα του και μετά αυτοκτόνησε. Έψαξαν για ενδείξεις, ξέρετε, στις σφαίρες και σε διάφορα άλλα πράγματα, όμως ήταν εξαιρετικά δύσκολο. Σκέφτηκαν μήπως ήταν διπλή αυτοκτονία και... ξεχνώ τον ακριβή όρο. Κάτι... θα μπορούσε να ήταν ατύχημα ή κάτι παρόμοιο. Αλλά, φυσικά, όλοι ήξεραν ότι πρέπει να έγινε σκόπιμα, και εκείνον τον καιρό, όπως καταλαβαίνετε, κυκλοφόρησαν ένα σωρό ιστορίες...»

* Κομμάτι της σημερινής Μαλαισίας. Η χώρα προήλθε από την ένωση της Μαλάγιας, του Βόρειου Βόρνεο, του Σαράουακ και της Σιγκαπούρης στις 16 Σεπτεμβρίου 1963. [Σ.τ.Ε.]

«Και το πιο πιθανό, όλες εικασίες», σχολίασε η κυρία Όλιβερ, προσπαθώντας να θυμηθεί έστω και μία από αυτές.

«Ναι, ίσως. Ίσως. Είναι πολύ δύσκολο να βγάλει κανείς συμπεράσματα, το ξέρω. Υπήρχαν ιστορίες για κάποιον καθγά... ή εκείνη τη μέρα ή πιο πριν... υπήρχαν κάποιες φήμες για κάποιον άλλον άντρα και μετά, φυσικά, υπήρχαν τα συνηθισμένα κουτσομπολιά για κάποια άλλη γυναίκα. Και δεν υπάρχει κανένας τρόπος να μάθει κανείς τι απ' όλα αυτά ίσχυε. Νομίζω πως το θέμα τελικά αποσιωπήθηκε αρκετά γιατί ο στρατηγός Ρέιβενσक्रοφτ κατείχε πολύ υψηλή θέση, και νομίζω ότι ειπώθηκε πως εκείνη τη χρονιά ήταν σε κάποια κλινική και πως ήταν πολύ καταβεβλημένος ή κάτι παρόμοιο, και πως πραγματικά δεν ήξερε τι έκανε».

«Πολύ φοβάμαι», είπε η κυρία Όλιβερ με αποφασιστική φωνή, «πως πρέπει να παραδεχτώ ότι δεν ξέρω τίποτα σχετικά με αυτό το ζήτημα. Πράγματι, τώρα που το αναφέρατε, θυμάμαι πως υπήρξε μια τέτοια υπόθεση, θυμάμαι και τα ονόματα και πως γνώριζα αυτούς τους ανθρώπους, όμως ποτέ δεν έμαθα τι συνέβη ή στιδήποτε άλλο σχετικά. Και ειλικρινά δεν έχω την παραμικρή ιδέα...»

Πραγματικά, σκέφτηκε η κυρία Όλιβερ, ενώ ευχόταν να ήταν αρκετά γενναία ώστε να το έλεγε και μεγαλόφωνα, πώς, στην οργή, έχεις την αναιδεια να με ρωτάς κάτι που δε γνωρίζω;

«Είναι πολύ σημαντικό να το μάθω», συνέχισε η κυρία Μπάρτον Κοξ.

Τα μάτια της, που ήταν σαν σκληροί βόλοι, άρχισαν να λάμπουν.

«Βλέπετε, είναι σημαντικό γιατί το αγόρι μου, το καλό μου το αγόρι θέλει να παντρευτεί τη Σίλια».

«Πολύ φοβάμαι πως δεν μπορώ να σας βοηθήσω», είπε η κυρία Όλιβερ. «Ποτέ δεν άκουσα κάτι σχετικά με αυτό».

«Μα, εσείς πρέπει να γνωρίζετε», επέμεινε η κυρία Μπάρτον Κοξ. «Δηλαδή να, εσείς γράφετε αυτές τις υπέροχες ιστορίες, ξέρετε τα πάντα για το έγκλημα. Ξέρετε τι είδους άνθρωποι εγκληματούν και γιατί· είμαι σίγουρη πως πολλοί έρχονται σε εσάς και σας αποκαλύπτουν τι κρύβεται πίσω από κάθε έγκλημα που δια-

πράττεται, τα κίνητρα, τις ιστορίες πάθους, όλα αυτά που συνθέτουν ένα έγκλημα».

«Δε γνωρίζω τίποτα», είπε η κυρία Όλιβερ με φωνή που δεν τη χρωμάτιζε πια η ευγένεια, και σίγουρα ο τόνος της φάνέρωνε ενόχληση.

«Δεν ξέρω ποιον πρέπει να πάω να ρωτήσω γι' αυτό το πράγμα. Δηλαδή να, δε θα μπορούσα να πάω στην αστυνομία έπειτα από τόσα χρόνια... και νομίζω πως ούτως ή άλλως δε θα μου έλεγαν τίποτα, γιατί είναι φανερό πως προσπαθούν να θάψουν την υπόθεση. Όμως είναι σημαντικό για μένα να μάθω την αλήθεια».

«Εγώ απλώς γράφω βιβλία», απάντησε ψυχρά η κυρία Όλιβερ, «που είναι καθαρή μυθοπλασία. Προσωπικά δε γνωρίζω τίποτα για το έγκλημα και δεν έχω γνώσεις πάνω στην εγκληματολογία. Οπότε, φοβάμαι πως δεν μπορώ να σας βοηθήσω σε οτιδήποτε».

«Μα, θα μπορούσατε να ρωτήσετε τη βαφτιστικιά σας. Θα μπορούσατε να ρωτήσετε τη Σίλια».

«Να ρωτήσω τη Σίλια!» ξαφνιάστηκε πάλι η κυρία Όλιβερ. «Δε βλέπω πώς μπορώ να το κάνω αυτό! Ήταν παιδί όταν συνέβη αυτή η τραγωδία».

«Α, κι όμως, πιστεύω ότι γνωρίζει τα πάντα», απάντησε η κυρία Μπάρτον Κοξ. «Πάντα τα παιδιά γνωρίζουν τα πάντα. Και θα σας τα πει κι εσάς. Είμαι σίγουρη ότι σε εσάς θα μιλήσει».

«Πιστεύω πως το καλύτερο είναι να τη ρωτήσετε μόνη σας», είπε η κυρία Όλιβερ.

«Δε νομίζω πως θα μπορούσα να το κάνω αυτό», της απάντησε η κυρία Μπάρτον Κοξ. «Δε νομίζω, βλέπετε, ότι θα άρεσε στον Ντέσμοντ. Ξέρετε, είναι κάπως... κάπως μυγιάγγιχτος όσον αφορά τη Σίλια και πραγματικά δεν πιστεύω πως... όχι, είμαι σίγουρη πως εσάς θα σας το πει».

«Πραγματικά ποτέ δε θα διανοούμουν καν να τη ρωτήσω», διαφώνησε η κυρία Όλιβερ. Έκανε πως τάχα κοιτούσε το ρολόι της. «Ω, στην ευχή», είπε, «πόσο χρόνο περάσαμε σε αυτό το υπέροχο γεύμα! Τώρα πρέπει να βιαστώ γιατί έχω ένα πολύ σημαντι-

κό ραντεβού. Αντίο, κυρία... ε... Μπίντλεϊ Κοξ, λυπάμαι πολύ που δεν μπορώ να σας βοηθήσω, όμως αυτά τα πράγματα είναι πολύ ευαίσθητα και... και στο κάτω κάτω τι σημασία έχει αυτό για εσάς;»

«Νομίζω πως έχει τεράστια σημασία».

Εκείνη την ώρα μια φιγούρα των γραμμάτων, που η κυρία Όλιβερ γνώριζε πολύ καλά, πέρασε από δίπλα τους. Η κυρία Όλιβερ τινάχτηκε όρθια και την έπιασε από το μπράτσο.

«Λουίζ, χρυσή μου, τι υπέροχο που σε συναντώ! Δεν είχα προσέξει πως είσαι κι εσύ εδώ!»

«Ω, Αριάδνη, πόσον καιρό είχαμε να ιδωθούμε. Πώς αδυνάτισες έτσι;»

«Τι ωραία πράγματα που μου λες πάντοτε», είπε η κυρία Όλιβερ και, παίρνοντας αγκαζέ τη φίλη της, απομακρύνθηκε από τον καναπέ. «Μόνο που βιάζομαι να φύγω γιατί έχω ένα ραντεβού».

«Υποθέτω πως σε καθυστέρησε αυτή η φριχτή γυναίκα, σωστά;» της είπε η φίλη της κοιτώντας πάνω από τον ώμο της προς την κυρία Μπάρτον Κοξ.

«Μου έκανε κάτι εξωφρενικές ερωτήσεις», απάντησε η κυρία Όλιβερ.

«Α! Κι εσύ δεν ήξερες πώς να τις απαντήσεις, ε;»

«Όχι. Και ούτε με αφορούσαν, εξάλλου. Δε γνωρίζω τίποτα σχετικά. Αλλά και να γνώριζα, δε θα ήθελα να τις απαντήσω».

«Είχαν σχέση με κάτι ενδιαφέρον;»

«Υποθέτω», είπε η κυρία Όλιβερ, επιτρέποντας σε μια καινούργια ιδέα να τρυπώσει στο μυαλό της. «Υποθέτω πως θα είχαν ενδιαφέρον, αρκεί...»

«Δε θα σ' αφήσει να της ξεφύγεις», παρατήρησε η φίλη της. «Έρχεται προς τα δω. Θα φροντίσω να σε ξεμπλέξω και θα σε πετάξω όπου θέλεις, αν δεν έχεις έρθει με το αυτοκίνητό σου».

«Ποτέ δεν κυκλοφορώ με το αυτοκίνητό μου στο Λονδίνο. Είναι τόσο φριχτό το παρκάρισμα εδώ».

«Το ξέρω. Είναι σωστό μαρτύριο».

Η κυρία Όλιβερ χαιρέτησε τον κόσμο, ευχαριστίες, λόγια που

εξέφραζαν τη μεγάλη της ευχαρίστηση, και σε λίγο έκανε τον κύκλο μιας λονδρέζικης πλατείας μέσα στο αυτοκίνητο.

«Ίτον Τέρας, σωστά;» τη ρώτησε η ευγενική φίλη.

«Ναι», απάντησε η κυρία Όλιβερ. «Όμως τώρα πρέπει να πάω στο... στο Γουάιτφραϊαρς Μάνσιον, νομίζω. Δεν μπορώ να θυμηθώ ακριβώς το όνομά του, αλλά ξέρω πού βρίσκεται».

«Α, διαμερίσματα. Αρκετά μοντέρνα. Πολύ τετράγωνα και γεωμετρικά».

«Σωστά», είπε η κυρία Όλιβερ.

Οι ελέφαντες θυμούνται, όμως εμείς είμαστε ανθρώπινα πλάσματα και ευτυχώς τα ανθρώπινα πλάσματα ξεχνούν.

Ο Ηρακλής Πουαρό στάθηκε στην άκρη του γκρεμού. Σε αυτό το σημείο, πριν από πολλά χρόνια, συνέβη ένα τραγικό δυστύχημα – το κορμί μιας γυναίκας βρέθηκε τσακισμένο στα βράχια. Και στη συνέχεια, ακόμα δύο πτώματα ανακαλύφθηκαν – ένα παντρεμένο ζευγάρι που είχε βρει τον θάνατο από πυροβολισμό. Ποιος σκότωσε ποιον; Μήπως ήταν διπλή αυτοκτονία; Έγκλημα πάθους; Ή εν ψυχρώ δολοφονία; Ο Πουαρό βυθίζεται στο παρελθόν για να εξιχνιάσει ένα έγκλημα που έγινε πριν από δεκαπέντε ολόκληρα χρόνια, και ανακαλύπτει πως, ακόμα κι αν δεν υπάρχουν χειροπιαστά στοιχεία, οι παλιές αμαρτίες ρίχνουν μεγάλες σκιές.

2 ΔΙΣΚΑΤΟΜΜΥΡΙΑ ΑΝΤΙΤΥΠΑ

Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ

www.psychogios.gr

ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ: 24137

Γ Ι Α Α Ν Α Γ Ν Ω Σ Τ Ε Σ Μ Ε Α Π Α Ι Τ Η Σ Ε Ι Σ